

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖ

NUTARIMAS

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBĖS IR SAVIVALDYBĖS ĮMONIŲ
ĮSTATYMO NR. I-722 11 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO
NR. XIIIIP-2913, LIETUVOS RESPUBLIKOS AKCINIŲ BENDROVIŲ ĮSTATYMO
NR. VIII-1835 37¹ STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIIIIP-2914
IR LIETUVOS RESPUBLIKOS VIEŠŲJŲ ĮSTAIGŲ ĮSTATYMO NR. I-1428
9 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIIIIP-2915**

2019 m.

d. Nr.

Vilnius

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo statuto 138 straipsnio 3 dalimi ir atsižvelgdama į Lietuvos Respublikos Seimo valdybos 2019 m. balandžio 10 d. sprendimo Nr. SV-S-1180 „Dėl įstatymų projektų išvadų“ 2–4 punktus, Lietuvos Respublikos Vyriausybė **n u t a r i a**:

Nepritarti Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybės įmonių įstatymo Nr. I-722 11 straipsnio pakeitimo įstatymo projektui Nr. XIIIIP-2913, Lietuvos Respublikos akcinių bendrovių įstatymo Nr. VIII-1835 37¹ straipsnio pakeitimo įstatymo projektui Nr. XIIIIP-2914 ir Lietuvos Respublikos viešųjų įstaigų įstatymo Nr. I-1428 9 straipsnio pakeitimo įstatymo projektui Nr. XIIIIP-2915 (toliau kartu – Įstatymų projektai) dėl šių priežasčių:

1. Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybės įmonių įstatymas, Lietuvos Respublikos akcinių bendrovių įstatymas ir Lietuvos Respublikos viešųjų įstaigų įstatymas savo esme yra atitinkamos teisinės formos juridinius asmenis reglamentuojantys įstatymai, kurių paskirtis – reguliuoti šių juridinių asmenų steigimą, valdymą, veiklą, reorganizavimą, pertvarkymą ir likvidavimą.

Akcinių bendrovių įstatymo 2 straipsnio 2 dalis nustato, kad bendrovė yra ribotos civilinės atsakomybės privatusis juridinis asmuo. Pažymėtina, kad šis įstatymas nustato bendras visoms bendrovėms taikomas taisykles, neatsižvelgiant į tai, kas yra bendrovių akcininkai (fiziniai ar juridiniai asmenys (valstybė ar bet kuris kitas juridinis asmuo)). Akcinių bendrovių įstatymo 37 straipsnio 2 dalis nustato, kad bendrovės vadovu negali būti asmuo, kuris pagal teisės aktus neturi teisės eiti tokių pareigų. Tai yra juridinio asmens teisinę formą reglamentuojančio įstatymo, reguliuojančio pirmiau nurodytus esminius bendrovės veiklos klausimus, bendroji nuostata.

Valstybės ir savivaldybės įmonių įstatymo 2 straipsnio 1 dalis nustato, kad valstybės įmonė yra iš valstybės turto įsteigta arba įstatymų nustatyta tvarka valstybei perduota įmonė, kuri nuosavybės teise priklauso valstybei ir kuri jai perduotą ir jos įgytą turtą valdo, naudoja ir juo disponuoja patikėjimo teise. Valstybės įmonės ir savivaldybės įmonės tikslas – teikti viešąsias paslaugas, gaminti produkciją ir vykdyti kitą veiklą, siekiant tenkinti viešuosius interesus (Valstybės ir savivaldybės įmonių įstatymo 2 straipsnio 3 dalis). Įmonė gali turėti ir įgyti tik tokias civilines teises ir pareigas, kurios neprieštaruja įmonės įstatams ir jos veiklos tikslams (Valstybės ir savivaldybės įmonių įstatymo 3 straipsnio 1 dalis). Minėtos nuostatos atskleidžia šios juridinio asmens teisinės formos ypatumus ir tuo pagrįstą teisinio reguliavimo specifiką.

Viešųjų įstaigų įstatymo 2 straipsnio 1 dalis nustato, kad viešąja įstaiga yra laikomas pagal šį ir kitus įstatymus įsteigtas pelno nesiekiantis ribotos civilinės atsakomybės viešasis juridinis asmuo, kurio tikslas – tenkinti viešuosius interesus vykdant švietimo, mokymo ir moksline, kultūrinę, sveikatos priežiūros, aplinkos apsaugos, sporto plėtojimo, socialinės ar teisinės pagalbos teikimo, taip pat kitokią visuomenei naudingą veiklą. Šis įstatymas reglamentuoja bendrąsias viešųjų įstaigų, kaip juridinio asmens teisinės formos, nuostatas. Viešųjų įstaigų įstatymo 9 straipsnio 3 dalis nustato, kad

viešoji įstaiga turi turėti šiuos organus: visuotinį dalininkų susirinkimą ir vienasmenį valdymo organą – viešosios įstaigos vadovą. Pagal šio įstatymo 10 straipsnio 1 dalies 4 punktą, visuotinis dalininkų susirinkimas (arba savininkas, jeigu viešosios įstaigos dalininkas yra vienas asmuo) skiria ir atšaukia viešosios įstaigos vadovą ir nustato jo darbo sutarties sąlygas. Be to, Viešųjų įstaigų įstatymo 9 straipsnio 7 dalis nustato, kad viešosios įstaigos įstatuose gali būti numatytas ir kolegialus viešosios įstaigos valdymo organas, taip pat kiti kolegialūs organai. Kolegialių viešosios įstaigos organų narių skaičius, kompetencija, šių organų narių rinkimo ir atšaukimo tvarka nustatoma viešosios įstaigos įstatuose. Taigi, atsižvelgiant į teisinės formos specifiką, teisė spręsti dėl kolegialaus organo poreikio paliekama viešosios įstaigos dalininkų (savininko) kompetencijai.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, darytina išvada, kad Įstatymų projektais siūlomoms nuostatomis neatitiktų keičiamų įstatymų paskirties.

2. Įstatymų projektais siūlomomis nuostatomis ribojama Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 15 straipsnyje nustatyta asmens teisė į darbą, kadangi Įstatymų projektų nuostatose nurodytų kriterijų neatitinkantis asmuo negalėtų būti skiriamas vadovu. Jeigu šie kriterijai būtų formuluojami specialiuosiuose įstatymuose, jie turėtų būti proporcingi, objektyviai pateisinami, aiškūs ir skirti visų teisiinių formų juridinių asmenų vadovams. Abejotina, ar siūloma nuostata, pagal kurią asmuo negalėtų būti skiriamas vadovu, jeigu „yra pripažintas kaltu dėl tyčinio nusikaltimo padarymo, bet nuo baudžiamosios atsakomybės atleistas, ir nuo nuosprendžio įsiteisėjimo dienos nepraėjo dveji metai“, vertinama kartu su Lietuvos Respublikos baudžiamajame kodekse nustatyta baudžiamojo poveikio priemone – teisės dirbti tam tikrą darbą arba užsiimti tam tikra veikla atėmimu, gali būti laikoma proporcinga siūlomam ribojimui, nes siekiant atitikties proporcingumo principui turėtų būti atsižvelgiama *inter alia* į padarytos veikos pobūdį ir sunkumo laipsnį.

Ministras Pirmininkas

Ekonomikos ir inovacijų ministras

Ekonomikos ir inovacijų ministras

Virginijus Sinkevičius

Lietuvos Respublikos
ekonomikos ir inovacijų ministerijos
Teisės departamento
Teisėkūros skyriaus vedėjas

Arūnas Arlauskas

2019-05-21

Ekonomikos ir inovacijų ministerijos
Strateginio planavimo ir veiklos organizavimo
departamento Asmenų aptarnavimo ir
dokumentų valdymo skyriaus redaktorė

Sieta Siniauskaitė-Petkevičienė

2019-05-20